

Vårdåtgärder på Agusastugan

Administrativa uppgifter

Objekt	Agusastugan, Agusa 1:49
Socken	Andrarum socken
Kommun	Tomelilla kommun
Län	Skåne
Lst beslut	2013-06-05, dnr 434-19891-12
Rgm dnr	K12.20-217-12, 1022
Beställare	Albo härads hembygdsförening
Projektledare	Projektet har drivits i egen regi
Entreprenör	Knadriks Kulturbygg AB
Projektid	Hösten 2015
Slutbesiktning	2015-10-08
Antikvarisk medverkan	Arbetena har utförts utan antikvarisk medverkan
Granskning	Anna Rabow

Sammanfattning av utförda åtgärder

Under sommaren 2015 har diverse vårdåtgärder gjorts på byggnadsminnet Agusastugan. Åtgärderna har rört lagning av sticketak och fackfyllningar. Rapporten är sammanfattad utifrån bilder tagna av byggnadsantikvarie Anna Rabow vid slutbesiktning 2105-10-08 samt efter telefonsamtal med Kalle Melin, Knadriks Kulturbygg.

Historik med relevans för ärendet

Agusastugan har sedan den blev byggnadsminne 1963, blivit föremål för många olika restaurerings- och renoveringsarbeten med varierande filosofier och resultat. Kontinuerligt sker nu vård och underhåll för att säkerställa byggnadens fortbestånd, men också för att ta bort gamla åtgärder som inte fungerat och att ersätta dessa med nya lösningar utifrån dagens sätt att se på byggnadsvård. Årets bidragsarbete utgör det sista och avslutande inom Länsstyrelsens bemyndigandebeslut som löpt över 2013–2015

Insatsen 2013 redovisas i Regionmuseets rapport 2013:27 och 2014 års arbeten i rapport 2014:40.

Skydd enligt KML

Agusastugan skyddas enligt 3 kap. § 1 Kulturmiljölagen (KML) enligt beslut sedan 1963. Enligt lagen skall byggnaderna, vårdas och underhållas så att dess kulturhistoriska värde inte minskas eller förvanskas.

Agusastugan ligger i den norra delen av Tomelilla kommun, ungefärligt markerat med en punkt på kartan ovan.

Bilderna till vänster visar den södra gaveln på Agusastugan. Av de nedre facken åtgärdades fyra av sju under 2014 och under 2015 har väggen vittats.

Skadebild/orsak till åtgärder

På den östra fasaden av stugan är flera av facken i korsvirkeskonstruktionen fyllda med cementputs på hönsnät. Ett hårt yttre skal av cementputs medger att lerväggen bakom kan vittra sönder utan att detta syns utifrån. Skadan uppmärksammas först när cementen lossnar ifrån underlaget. För att undvika långtgående skador och samtidigt återgå till ett traditionellt material är målet att restaurera alla fackfyllningarna. I år har cementputsen tagits bort ur fem av facken och ersatts med lerbruk.

Sticketaket över fårhuset hade partiellt rötskadade stickor.

Utförda åtgärder

Den södra gaveln som åtgärdats 2014 vittades i år. Utmed den östra långsidan åtgärdades fem fackfyllningar. De befintliga utgjordes av cementputs som avlägsnades. Inför omputsning vättes fackfyllningarna. Putsbruket bestod av ny lera. Magring skedde med murgrus i blandningen 1:1. Ny lerputs påfördes i ett lager om en–två cm och putsen pressades samman med lerslätta. Likt föregående år utfördes vittning, på samtliga omputsade ytor, i tre omgångar med kalkmjölk och kalkborste.

I norr finns ett fårhus med sticketak. Taket lagades senast 2012 då stickor som varit förbrukade ersattes med nya. 2015 ersattes cirka

50 rötskadade stickor. Stickorna är tillverkade av gran med mått likt befintliga.

Även stråttaket har justerats på boningsdelen. Komplettering har gjorts på taket över bakugnen med halmkärve.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

Åtgärderna har genomförts på ett varsamt sätt med hänsyn till byggnadens kulturhistoriska värden

Övriga handlingar med relevans för ärendet

- 2012-08-30 Offert och åtgärdsplan 2013–2014
- 2012-09-02 Hembygdsföreningens ansökan om byggnadsvårdsbidrag
- 2013-06-05 Länsstyrelsen bidragsbeslut
- 2015-10-08 Slutbesiktningsprotokoll

Kristianstad 2016-02-05

Emelie Petersson

Längst upp till höger ses fårhusets sticketak efter 2012 års lagningar. Bilden till höger därom är tagen 2015 sedan taket kompletterats med ytterligare stickor.

Ovan ses den östra fasaden sedan fem fackfyllningar av cement ersatts med lerfyllningar som kalkats. Pilarna anger vilka fack som åtgärdats.